

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

ערש"ק פרשת ויגש תשע"ז שנה ג' גליון 118

לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,

ניתן לקבל את העלון במייל chagitben@neto.net.il

הנושא: כיצד ניתן לשנות שפרנסתו של האדם תהיה קרובה לביתו?

יכולים להתפרנס כלל במקומם ומוכרחים ליסע למרחקים מעבר לימים באוניות להביא טרף לביתם, וקשה מדוע יהיה כך ולמה במקום הבראם אין פרנסתם מוזמנת?

ותירוץ בחקירה זו הוא דבר נפלא, כי התורה היא ציור העולם וכל מידות אשר התורה נדרשת בהם גם העולם מתנהג בהם, ובהיות כל הנשמות אצולות מאותיות התורה, ויש מקראות הנדרשים לפני פניו שעומדים במקום זה ואינם ענין כלל לשם רק לפרשה אחרת, לכן הנשמה האצולה מאות אחת שבאותו הפסוק, אין פרנסתו מוזמנת רק ממרחקים, משא"כ מי שנשמתו נאצל ממקרא הכתוב במקומו, פרנסתו מוזמנת לו גם כן במקומו. עכ"ל.

נמצא כי פעמים נשמת האדם חצובה מאות אחת בתורה, אולם השפע מגיע לה מפרשה אחרת, ולכן צריך להביא את פרנסתו ממרחקים. ואם לא יילך לאותם מקומות רחוקים, הרי שישאר עני ואביון. ולפי זה לעולם לא ניתן לשנות את קושי הפרנסה?

אלא מובא בגמרא במנחות (כט:): "אמר רב יהודה אמר רב: בשעה שעלה משה למרום, מצאו להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות, אמר לפניו: רבש"ע, מי מעכב על ידך? אמר לו: אדם אחד יש שעתיד להיות בסוף כמה דורות ועקיבא בן יוסף שמו, שעתיד לדרוש על כל קוץ וקוץ תילין תילין של הלכות. אמר לפניו: רבש"ע,

התוספות יום טוב (ברכות פ"ז מ"ג) מבאר את ההבדל בין ברכת הזימון בו מזכירים שם "אלהים" שהוא מידת הדין, לברכות התורה בהן מזכירים שם הוי"ה שהוא רחמים וז"ל: דבברכת הזימון תקנו אלהינו ובברכת התורה ה'. אמנם זה מבואר, כי המזון הדין נותן לכלכל את ברואיו, ולפיכך תקנו זה השם שהוא מדת הדין והוראתו אלהות ואדנות. אבל התורה לא נתנה אלא בחסדו, כדאמר (ישעיה מ"ב) "למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר", כי איזה שורת הדין הנותנת להודיע דרכיו ומשפטיו לברואים, והרי לא עשה כן לכל עובדי כוכבים שהם גם כן ברואיו, ולפיכך תקנו בברכת תורה שם זה, שהוא מידת הרחמים. עכ"ל.

נמצא כי מחובת הבורא לכלכל את ברואיו ולתת להם את פרנסתם, וכיצד אם כן החל קושי לאדם להשיג את מזונותיו על כך אומרת המשנה (קידושין פב:): "הרעותי את מעשי וקיפחתי את פרנסתי". מעשיו הרעים של האדם הם הגורמים לו לקפח ולהפסיד את פרנסתו.

נמצא שכאשר יתקן האדם את מעשיו יחזיר לעצמו את שפע פרנסתו.

ובהסבר הדברים נראה על פי מה שכתב בספה"ק ערבי נחל (פרשת בהעלותך דרוש תקנ"ט ד"ה ועתה נבוא) וז"ל: והנה נקדים עוד, שיש חקירה אחת גדולה מדוע יש בני אדם אשר במקום הוולדם עומדים כל ימי חייהם והקב"ה מזמין להם פרנסתם במקומם, ויש בני אדם אשר אינם

הראהו לי, אמר לו: חזור לאחורידך. הלך וישב בסוף שמונה שורות, ולא היה יודע מה הן אומרים, תשש כוחו; כיון שהגיע לדבר אחד, אמרו לו תלמידיו: רבי, מנין לך? אמר להן: הלכה למשה מסיני, נתיישבה דעתו. חזר ובא לפני הקב"ה, אמר לפניו: רבונו של עולם, יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה על ידי? אמר לו: שתוק, כך עלה במחשבה לפני."

נמצא כי לכל אות ואות בתורה יש בה קוצי האותיות, שגם עליהם ניתן לדרוש תילי תילים של הלכות. ובתחילה כאשר האדם לא מקיים את רצון ה', הרי שלא זוכה שיתגלו לו חידושי התורה הטמונים בקוצי האותיות, ובשביל להשיג את פרנסתו צריך לילך למרחקים, לאותה פרשה אחרת. אולם כאשר עולה ומתעלה בעבודת ה', זוכה לחדש חידושי תורה מאותן קוצי האותיות, שבהן שורש נשמתו, ועל ידי זה יכול להמשיך את פרנסתו מאותה האות בה נמצאת שורש נשמתו ויקבל את פרנסתו במקומו.

וזהו שמצינו אצל רבי עקיבא אשר בתחילה היה עני ואביון ורק לאחר מכן התעשר כמבואר בנדרים (נ): כמה וכמה סיבות אשר על ידן התעשר רבי עקיבא, ולפי דרכינו יש לומר, בתחילה הוצרך רבי עקיבא להביא את פרנסתו ממרחקים, מחמת שנשמתו היתה קשורה לאות אשר דורשים ממנה מפרשה אחרת, וכיון שנשאר במקומו היה עני ואביון. אולם אחר שדרש רבי עקיבא על כל קוץ וקוץ תילי תילים של הלכות. הרי שהמשיך מהאות שבה שורש נשמתו את הלימוד הנלמד ממרחק, וממילא כבר לא הוצרך לגלות כדי להשיג את פרנסתו, ועל ידי כך התעשר עושר רב.

נמצא כי המחדש חידושי תורה זוכה להשפיע שפע של פרנסה טובה על כלל ישראל.

כי פעמים יש חסרון לאדם בפרנסתו מחמת שנשמתו חצובה מאות אחת בתורה ואילו שפע פרנסתו נמשך מפרשה אחרת, וצריך לילך למרחקים להשיג את פרנסתו, ובא המחדש בתורה, ומחדש כי מאותה אות עצמה ניתן לדרוש את אותה דרשה הנלמדת מפרשה

אחרת, ושוב אין צורך שילך למרחקים להביא את פרנסתו.

והנה הגמרא בקידושין (לב:), מקשה: אבעיא להו, מהו לעמוד מפני ספר תורה? ומתרצת, מפני לומדיה עומדין, מפניה לא כל שכן. והקשה הר"ן (דף יד: מדפי הרי"ף ד"ה ומה), מדברי הגמרא הללו מתבאר כי התורה חשובה יותר מאשר לומדי התורה. ואילו במכות (כב:) מבואר להיפך, דאיתא שם, אמר רבא: כמה טפשי שאר אינשי דקיימי מקמי ספר תורה ולא קיימי מקמי גברא רבה, דאילו בס"ת כתיב (כי תצא כ"ה, ג') "ארבעים" ואתו רבנן בצרו חדא. משמע דעדיפי מספר תורה? והר"ן מתרץ, דר"ל דכשם שקמים מפני ספר תורה, כך ראוי לעמוד מפני לומדיה, אך לאו דעדיפי מינייהו.

ובשו"ת שבות יעקב (או"ח סימן י') מתרץ על שאלה זו, שיש לחלק בין קידושין למכות, שכונת הגמרא בקידושין לעמוד מפני חכם כפשוטו, אף שאינו מופלג בתורה, כך שהוא גדול קצת וראוי ללמוד ממנו, בזה ודאי ספר תורה עדיף. משא"כ בההיא דמכות קאי על גברא רבה המוסיף חידושי תורה, וכפי שמביאה הגמרא דוגמא "דאתו רבנן בצרי חדא", בהני ודאי עדיפים מספר תורה.

והנה לא לחינם נקטה הגמרא במכות דוגמא מכוחם של חכמים לענין מלקות, כי לכאורה היה ניתן להביא דוגמא אחרת כגון מספירת העומר שגם שם נאמר בתורה "חמישים יום" ובאו חכמים ואמרו לספור רק ארבעים ותשעה יום. אלא שרצו חכמים להראות את כוחם של לומדי התורה שכל מהותם להוריד ולחסר צער מעם ישראל, שבמקום שיקבלו ארבעים מלקות יקבלו רק שלשים ותשעה מלקות. וזהו "גברא רבה" – מחדש חידושי תורה, אשר על ידי חידושי התורה, שדורשים מכל קוץ וקוץ תילי תילים של הלכות, גורמים בזה שכל נשמה ונשמה תוכל לקבל מהאות אשר היא חצובה את פרנסתה ולא תצטרך לילך למרחקים כדי להשיג את פרנסתה.